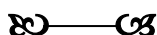

ความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์
พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา*

SUITABLE OF LEGAL MEASURES UNDER THE SANGHA ACT

B.E. 2505 IN THE EVENT THAT A BUDDHIST MONK
IS ARRESTED AND CHARGED WITH A CRIME

พระครูวินัยธรเอก ชินวิโส, พระสิทธินิติธาดา(ชลัช โชติทตโต), โกเมศ ขวัญเมือง
Phrakhruwinaithorn Ek Jinavamsa, Phrasitthinitithada (Chalat Chotithatto),

Gomes Kwanmuang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: eak_mcu1@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อค้นพบข้อเสนอแนะความเหมาะสมของ
มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับ
โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าอาวาสเสียเองนั้น ใน
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 มิได้กำหนดไว้ จึงเกิดปัญหาช่องว่างใน
การตีความกฎหมาย เจ้าอาวาสหลายรูปที่ถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาจึงไม่มีผู้รับ
มอบตัวไว้ควบคุม เพื่อดำเนินการในการต่อสู้คดี เจ้าอาวาสนั้นจึงต้องโดนสละสมณเพศไป
โดยปริยาย จึงควรปรับปรุงเพิ่มเติม มาตรา 29 ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505
ถ้าเจ้าอาวาสกระทำความผิดกฎหมายอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี ให้มีเจ้าคณะพระ
สังฆาธิการ ผู้ปกครองระดับสูงขึ้นไปตามลำดับชั้นร่วมกันปรึกษากับพนักงานสอบสวน เมื่อ
เห็นเจ้าอาวาสนั้นไม่หลบหนีและยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน พนักงานสอบสวนสมควรปล่อย
ตัวชั่วคราว และให้เจ้าคณะพระสังฆาธิการลำดับสูงรับตัวเจ้าอาวาสไปพำนักในวัดที่
เห็นสมควร

คำสำคัญ: มาตรการ; ความเหมาะสม; พระภิกษุถูกจับ

*Received September 20, 2021; Revised November 14, 2021; Accepted November 20, 2021

Abstract

This research paper aims to discover recommendations for the appropriateness of legal measures under the Clergy Act B.E. 2562 (1962), in cases where monks are arrested for criminal offenses.

The results showed that in the case of the perpetrator being abbot himself, the culprit was the one who had been killed. In the Clergy Act B.E. 2562, Section 29 was not defined, so there was a gap in the interpretation of the law. Many of the abbots arrested for criminal offenses have no surrenders to control to proceed with the fight. The abbot was then subjected to an implicit abdication of his sexuality. Therefore, section 29 of the Clergy Act B.E. 2562 (1962) should be updated if the abbot commits a criminal offense with a penalty of up to three years in prison. Higher-ranking parents in the hierarchy discussed with the inquiry. When he saw the abbot, he did not flee and messed with the testimony. The investigators deserved to release him on bail and have the high-ranking clergy take abbots to reside in temples they deemed appropriate.

Keyword: Measurement; appropriate; Buddhist monk is arrested

บทนำ

พระสงฆ์สำหรับสังคมไทยนั้นถือได้ว่ามีสถานะทางสังคมที่น่ายกย่องและเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนเป็นอย่างมาก การประพฤติปฏิบัติตนของพระสงฆ์จึงมีกฎเกณฑ์ที่มากกว่าบุคคลธรรมดาที่สำคัญ คือ การต้องปฏิบัติตามพระธรรมวินัย และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ โดยถ้าพระสงฆ์กระทำการละเมิดพระธรรมวินัยแล้ว ก็มีบทลงโทษที่จะนำมาใช้กับพระสงฆ์ที่ได้กระทำความผิดไป โดยเป็นขั้นตอนทางสงฆ์โดยเฉพาะ (ศุขารุณ วีระวงษ์, 2554) แต่กรณีที่พระภิกษุสงฆ์กระทำความผิดตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ในการดำเนินการด้านพระวินัยและดำเนินคดีอาญาให้เกิดความเหมาะสมชัดเจนนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการ สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันเมื่อมีกรณีที่พระภิกษุกระทำความผิดกฎหมายทางอาญา เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติให้มีวิธีการดำเนินคดีอาญากับพระภิกษุที่กระทำความผิดกฎหมายอาญาแตกต่างจากบุคคลธรรมดาโดยทั่วไป เพียงแต่ระเบียบปฏิบัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบ เป็นไปด้วยความสุภาพอ่อนโยนเท่านั้น ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเล่มที่ 1 ลักษณะที่ 3 บทที่ 5 ข้อ 39 อีกทั้ง มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มิได้กำหนดว่าพระภิกษุ

กระทำความผิดอาญาว่าเป็นความผิดอาญาสถานใด ซึ่งในทางกฎหมายก็มีการจำแนกความผิดทางอาญาไว้ คือ ความผิดลหุโทษ ความผิดมิชฌิมโทษ ความผิดอุกฤษฏ์โทษ (นรวัฒน์ สวয়งาม, 2561) ซึ่งการลงโทษ มีความแตกต่างกันนักเบา ไม่เท่ากัน ตรงส่วนนี้ผู้วิจัยก็เห็นว่าเป็นประเด็นปัญหา ในส่วนของการจับกุมตรวจค้นโดยทั่วไปเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ปฏิบัติการตามกฎหมาย เพราะไม่มีระเบียบหรือกฎหมายให้สอบสวนพระภิกษุไว้โดยเฉพาะ

ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงมีอำนาจสอบสวนพระภิกษุที่กระทำความผิดอาญาได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 29 “พระภิกษุรูปใดถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราวและเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม หรือพระภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัดในวัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้” (พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505) เนื่องจากในการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายในบางคดีมีความจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย หากจะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหานั้นไว้ทั้งที่อยู่ในสมณเพศ ย่อมกระทบกระเทือนเสียหายแก่คณะสงฆ์และพระศาสนา หากจะปล่อยชั่วคราวไปก็อาจเกิดความบกพร่องเสียหายแก่การดำเนินคดี จึงจำเป็นต้องดำเนินการให้พระภิกษุผู้ต้องหานั้นสละสมณเพศเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่พระศาสนาและมีให้เสียหายแก่การดำเนินคดี ในกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปล่อยชั่วคราวในการต่อสู้คดีเจ้าพนักงานสอบสวนยึดหลักในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 จะเห็นได้ว่าขอบเขตและอำนาจดุลพินิจจะอยู่ที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ซึ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 การสั่งไม่ปล่อยชั่วคราว (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2547) จะกระทำได้ต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี 2) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน 3) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น 4) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ 5) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล หากยึดหลักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 (พิชัย นิลทองคำ, 2554)

การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในลักษณะที่บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ใน

กฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิด มิได้ ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ แต่ต้องดำเนินการเฉพาะกรณีที่จำเป็นและต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้การดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาของพระภิกษุที่ถูกดำเนินการตามกฎหมายตามขั้นตอนต่างๆ แล้วนั้น ตั้งแต่ขั้นการจับกุม การสอบสวน การพิจารณาพิพากษาคดี จนถึงการบังคับโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษา อันได้แก่การจำคุกและกักขังจำเป็นจะต้องให้มีการละสมณเพศ แต่ในการดำเนินการให้ละสมณเพศนั้น ควรปรึกษา มีมติร่วมกัน ระหว่างพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ เจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้ปกครองระดับสูงขึ้นไปตามลำดับชั้น ปัจจุบันมหาเถรสมาคมซึ่งเป็นองค์กรที่ดูแลปกครองคณะสงฆ์ไทยทั่วราชอาณาจักรก็ไม่ได้มีระเบียบ กฎมหาเถรสมาคมว่าด้วยการให้พระภิกษุละสมณเพศในระหว่างต้องหาคดีอาญาหรือถูกกักขังในคดีอาญา และไม่มีหนังสือแจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงวิธีการให้ละสมณเพศว่าควรดำเนินการอย่างไร อาศัยการปฏิบัติตามอย่างกันมา ขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ประเด็นต่างๆ ดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหว่ากระทำความผิดอาญา ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมาย ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหว่ากระทำความผิดอาญาดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหว่ากระทำความผิดอาญา
2. เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหว่ากระทำความผิดอาญา
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อพระภิกษุที่ถูกจับโดยต้องหว่ากระทำความผิดอาญามาตรา 29 ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับโดยต้องหว่ากระทำความผิดอาญาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร (Documentary Studying) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เป็นผลงานทางวิชาการ

เช่น หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่างๆ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยเป็นการวิเคราะห์และบรรยายเชิงพรรณนา ตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา

การดำเนินคดีอาญา ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อมีกรณีที่พระภิกษุกระทำความผิดกฎหมายทางอาญาก็มีการดำเนินการตามกระบวนการแห่งกฎหมาย สิทธิของพระภิกษุในทางกฎหมายอาญานั้นมีปัญหาในทางหลักการปฏิบัติในกระบวนการต่างๆ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของความเป็นพระภิกษุตามแนวปฏิบัติที่เคยปฏิบัติกันมา เพียงแต่ในส่วนเบื้องต้นเท่านั้น ไม่ได้คุ้มครองสิทธิของพระภิกษุในทางกฎหมายอาญาโดยมีการบัญญัติกฎหมายที่ชัดเจนแต่อย่างใด การใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการปล่อยตัวชั่วคราวพระภิกษุที่ถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งเจ้าพนักงานสอบสวนควรใช้ดุลพินิจว่าการกระทำความผิดอาญาพระภิกษุที่ถูกจับนั้น มีอัตราโทษน้อยหรือมากเป็น ความผิดลหุโทษ ความผิดมหัศจรรย์โทษ ความผิดอุกฤษฏ์โทษ ซึ่งการลงโทษ มีความแตกต่างกันนักเบา ไม่เท่ากัน

2. เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ในกรณีพระภิกษุถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา

เจ้าอาวาสมีหน้าที่อบรมสั่งสอนและปกครองพระลูกวัดตามพระธรรมวินัยและกฎหมาย เมื่อพระลูกวัดถูกจับโดยต้องหาว่าทำผิดอาญา เจ้าอาวาสจึงมีบทบาทหน้าที่ดูแลแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งต้องใช้ทั้งหลักคิดวิเคราะห์ และพิจารณาให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยและกฎหมาย โทษตามพระวินัยก็มีการกำหนดความหนักเบาตามสภาพแห่ง ความร้ายแรงของความผิดไว้เช่นเดียวกับในกฎหมายอาญา แต่โทษทางสงฆ์นี้จะไม่มีการบังคับกับเนื้อตัวร่างกายของภิกษุผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด บทบาทของเจ้าอาวาสต่อพระภิกษุลูกวัดซึ่งถูกจับในข้อหาผิดอาญากรณีที่ให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจดุลพินิจในการปล่อยชั่วคราวเพียงฝ่ายเดียว ควรกำหนดให้ ปรีกษา มีมติร่วมกัน ระหว่างพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ และเจ้าอาวาส ในการใช้ดุลพินิจปล่อยชั่วคราว หากเป็นกรณีที่ความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปีและเจ้าอาวาสยินยอมรับตัวพระภิกษुरुบนั้นไว้ในปกครอง หากมีความผิดขัดแย้ง ข้อหาที่ถูกจับมีโทษหนัก จำคุกสถานเดียว และเป็นความผิดซึ่งหน้า หรือปรากฏเห็นตำตาว่าพระผู้ต้องหาได้ทำผิดในข้อหาทางอาญานั้นจริง เจ้าอาวาสก็ไม่มีทาง

ช่วยเหลือรับตัวไว้ควบคุม เพราะความผิดชัดแจ้ง หรือผู้ต้องหาไร้สภาพแล้ว ต้องยอมให้เจ้าหน้าที่จัดการไปตามกระบวนการกฎหมาย บ้านเมือง คือให้เสียศักดิ์ แต่ทั้งนี้เจ้าพนักงานสอบสวนก็ควรดำเนินการจับกุมทำการสืบสวนโดยพลการ ควรปรึกษาหารือพิจารณา ร่วมกับเจ้าอาวาสเสียก่อนให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง

3. เพื่อนำเสนอรูปแบบมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อพระภิกษุที่ถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญามาตรา 29 ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

ในกรณี พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 พระภิกษุรูปใดถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราวและเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุมหรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุมหรือพระภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัดวัดใดวัดหนึ่งให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการ ให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศ ในกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2541) ได้ให้ระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ แบ่งเป็นลำดับชั้น และนำมาใช้ในทางปกครองของคณะสงฆ์อยู่ จึงเห็นเหมาะสมที่จะนำมาพิจารณาใช้เพื่อแก้ไขปัญหา และเกิดความเหมาะสม ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าอาวาสเสียเอง ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 มิได้กำหนดไว้ จึงเกิดปัญหาช่องว่างในการตีความกฎหมาย เจ้าอาวาสหลายรูปที่ถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาจึงไม่มีผู้รับมอบตัวไว้ควบคุม เพื่อดำเนินการในการต่อสู้คดี เจ้าอาวาสนั้นจึงต้องโดนสละสมณเพศไปโดยปริยาย ตามในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 ฉบับนี้ ฉะนั้นจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 ให้สมบูรณ์โดยเร่งด่วน ดังนี้

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 29 “พระภิกษุรูปใดถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาที่มีอัตราโทษเกินกว่าสามปีขึ้นไป เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราว และเจ้าอาวาสแห่งวัด ที่พระภิกษุนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ ควบคุม หรือพนักงานสอบสวน ไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไป ควบคุม หรือพระภิกษุรูปนั้นมิได้สังกัด วัดใดวัดหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน มีอำนาจ จัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้”

1) (แก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา 29/1 พระภิกษุรูปใดถูกจับ โดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา โทษไม่เกินกว่าสามปี พนักงานสอบสวนเจ้าอาวาสร่วมปรึกษาหารือ ในกรณีพระภิกษุรูปนั้นจะไม่หลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน และเจ้าอาวาสรับมอบตัวไว้ควบคุม ให้พนักงานสอบสวนปล่อยตัวชั่วคราวโดย ไม่ต้องสละสมณเพศ

2) (แก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา 29/2 ในกรณีพระสังฆาธิการกระทำความผิดกฎหมายอาญาโทษไม่เกินกว่าสามปี พนักงานสอบสวนผู้ปกครองระดับสูงขึ้นไปตามลำดับชั้นร่วมปรึกษาหารือ ในกรณีพระภิกษุรูปนั้นจะไม่หลบหนี จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานและ ผู้ปกครองระดับสูงขึ้นไปตามลำดับชั้นรับมอบตัวไว้ ควบคุม ให้พนักงานสอบสวนปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องสละสมณเพศ จนกว่าคดีจะพิพากษาสิ้นสุดลง

อภิปรายผลการวิจัย

ความไม่ชัดเจนในกระบวนการของการดำเนินคดีอาญากับพระภิกษุอันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการดำเนินคดีอาญากับพระภิกษุที่กระทำความผิดกฎหมายอาญาตามขั้นตอนต่างๆ อีกทั้งเมื่อพระภิกษุกระทำความผิดกฎหมายทางอาญา การกระทำความผิดกฎหมายทางอาญาของพระภิกษุนั้นก็ไม่ได้ระบุไว้ใน มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ว่าเป็นความผิดอาญาสถานใด ซึ่งในทางกฎหมายก็มีการจำแนกความผิดทางอาญาไว้ คือ ความผิดลหุโทษ ความผิดมัชฌิมโทษ ความผิดอุกฤษฏ์โทษ ซึ่งการลงโทษ มีความแตกต่างกันเบา ไม่เท่ากัน การที่พระภิกษุผู้ใดถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดอาญาแต่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ความผิดโดยศาล ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 จะต้องถือว่าพระภิกษุนั้นยังเป็นผู้บริสุทธิ์ ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าพระภิกษุนั้นมิได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อพระภิกษุนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ จะเห็นได้ว่าโทษตามพระวินัยก็มีการกำหนดความหนักเบาตามสภาพแห่งความร้ายแรงของความผิดไว้เช่นเดียวกับในกฎหมายอาญา แต่โทษทางสงฆ์นี้จะไม่มีการบังคับกับเนื้อตัว ร่างกายของภิกษุผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด ซึ่งการที่เจ้าพนักงานสอบสวนทำการ ดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้ ย่อมเป็นการใช้มาตรการที่รุนแรงเสมือนว่าพระภิกษุนั้นเป็นผู้กระทำความผิด การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานสอบสวนจึงดูเหมือนเป็นการใช้อำนาจ หน้าที่ ที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 29, มาตรา 25, มาตรา 26 และพระธรรมวินัยอีกทั้งหลักสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

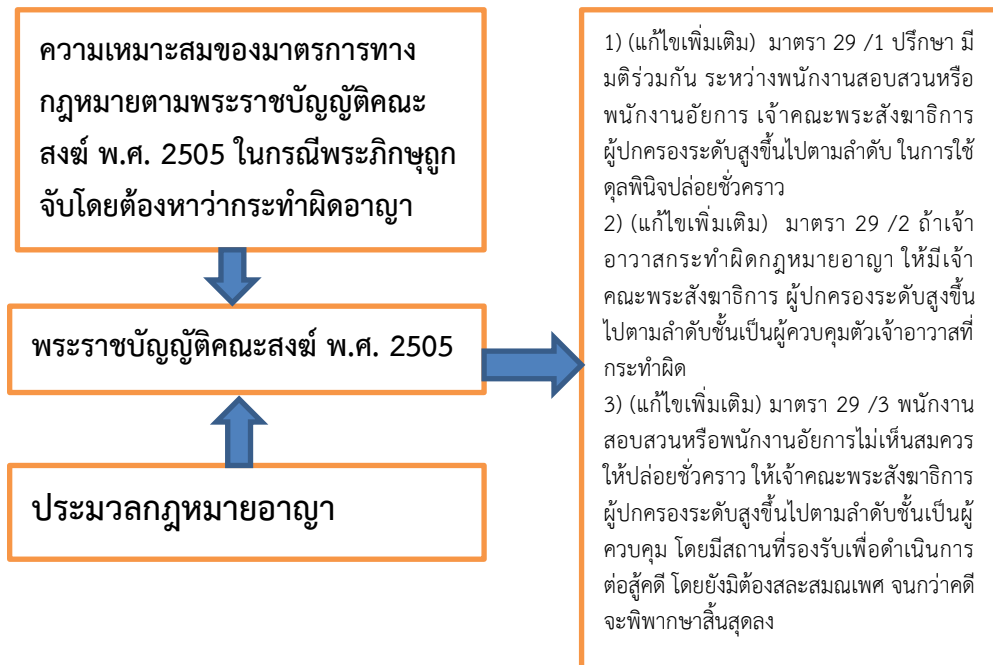
ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าอาวาสเสียเอง ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 มิได้กำหนดไว้ จึงเกิดปัญหาช่องว่างในการตีความกฎหมาย เจ้าอาวาสหลายรูปที่ถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาจึงไม่มีผู้รับมอบตัวไว้ควบคุม เพื่อดำเนินการในการต่อสู้คดี เจ้าอาวาสนั้นจึงต้องโดนสละสมณเพศไปโดยปริยาย ตามในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 ฉบับนี้ ฉะนั้นจึงควรระบุว่าผู้รับมอบตัวไว้ควบคุมนั้นควรเป็นผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ให้ใช้ตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ซึ่งมีวิธีปฏิบัติในกฎหมายอาญา มาตรา 23 (พ.ศ. 2541) ส่วนที่ 4 ตาบล ข้อที่ 25 อนุ (4) แก้ไขข้อขัดข้องของ

เจ้าอาวาสให้เป็นไปโดยชอบ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2559) ในส่วนนี้ เจ้าคณะตำบลจึงสมควรมีอำนาจ รับตัวเจ้าอาวาสไปควบคุมตามกฎหมาย และควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 ให้เหมาะสม โดยเร่งด่วน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอันที่จะเกิดขึ้นดังกรณีที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วดังกล่าว

ในกรณีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการปล่อยชั่วคราวในการต่อสู้คดีเจ้าพนักงานสอบสวน ยึดหลักในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 29 เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยชั่วคราวและเจ้าอาวาสแห่งวัดที่พระภิกษุรูปนั้นสังกัดไม่รับมอบตัวไว้ควบคุม หรือพนักงานสอบสวนไม่เห็นสมควรให้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุม พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ มีอำนาจเหนือเจ้าอาวาส แม้เจ้าอาวาสรับตัวไปควบคุมก็ตาม หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการใช้ดุลพินิจ ไม่ปล่อยชั่วคราวพนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดดำเนินการให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศเสียได้ จะเห็นได้ว่าขอบเขตและอำนาจดุลพินิจ (ชนัญญา ชัยสุวรรณ, 2526) จะอยู่ที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ซึ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ในการดำเนินการกับพระภิกษุรูปใดถูกจับโดยต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ก็สมควรที่จะให้ปล่อยชั่วคราวเพราะไม่อยู่ในหลักเกณฑ์และพฤติกรรมตามมาตรา 108/1 ดังกล่าวมา

ส่วนการยื่นคำร้องของปล่อยตัวชั่วคราว (สุชุมาลย์ สุโขบล, 2554) เป็นสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนได้เสีย เมื่อได้รับคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้วก็ต้องจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ดังกล่าว การอาศัยหลักเกณฑ์ของกฎหมายในการ ไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการตัดอิสรภาพของบุคคลโดยที่ศาลยังไม่ได้พิพากษา ว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจส่งผลกระทบต่อสถานภาพความเป็นพระภิกษุสงฆ์หรือสมณศักดิ์ ถ้าให้กระทำโดยกระบวนการดังกล่าวมา ก็อาจจะไม่ยุติธรรม ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการพิจารณากำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติเพิ่มขึ้นบางประการสำหรับการดำเนินการสละสมณเพศพระภิกษุสงฆ์ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา เพื่อให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับพระธรรมวินัยและถูกต้องตามหลักของกระบวนการยุติธรรม

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. คณะสงฆ์และหน่วยงานภาครัฐควรมีการศึกษาาร่วมกัน ในการปรับปรุง เพิ่มเติมกฎหมาย มาตรา 29 ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ในการบังคับใช้กับพระภิกษุสงฆ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระธรรมวินัย
2. คณะสงฆ์ควรมีการจัดตั้งกองนิติการสงฆ์ ในการให้ความรู้ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา พระภิกษุในด้านกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- คชาวุธ วีระวงศ์. (2554). การดำเนินคดีอาญากับพระสงฆ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และฉบับแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนินญา ชัยสุวรรณ. (2526). การใช้ดุลพินิจในการดำเนินคดีอาญาของอัยการ.(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นรวัฒน์ สวงาม. (2561). การพัฒนาความยุติธรรม ศึกษากรณีการกำหนดโทษสถานอื่น แทนการลงโทษประหารชีวิตในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม.
- พระพิมลธรรม (อาสภมหาเถร).(2530) ผจญมาร บันทึกชีวิต 5 ปี ในห้องขัง. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- พิชัย นิลทองคำ. (2554). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง-วิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพฯ: บริษัท อทตยา จำกัด.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2559). คู่มือพระสังฆาธิการ(พ.ศ.2559). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุขุมลย์ สุโขบล. (2554). การประกันตัวในชั้นสอบสวน: ศึกษาในแง่การใช้ดุลพินิจเจ้าพนักงานในทางปฏิบัติ วิเคราะห์ตามแนวทางสังคมศาสตร์. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.